ІНОЗЕМНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ПРО ТОВАРНІ РИНКИ

Л.О. ІВАНОВА,
Львівська комерційна академія

Дослідження кон'юнктури товарних ринків значною мірою базується на знанні зарубіжних інформаційних джерел, в яких публікуються ті чи інші цифри і факти щодо найважливіших показників розвитку ринку.

В низці міжнародних джерел найчисельнішими є публікації ООН та її спеціалізованих установ, а також ОЕСР, ЄС, СОТ, МВФ, МБРР Важливу інформацію про стан і перспективи розвитку товарних ринків публікують різноманітні міждержавні галузеві організації.

З 1964 р. англійською та французькою мовами видається щомісячний статистичний бюлетень ООН "Monthly Bulletin of Statistic". У ньому регулярно публікуються відомості про світовий видобуток вугілля, нафти, газу, залізної руди, світове виробництво бавовняної, вовняної і синтетичної пряжі та тканин, газетного паперу, каучуку, каустичної соди, цементу, чавуну, сталі, алюмінію, міді, свинцю, олова, цинку, вантажних та легкових автомобілів, дані про індекси фізичного обсягу, середні ціни експорту та імпорту товарів, індекси цін на споживчі товари, обмінний валютний курс, валютні резерви, облікові ставки центральних банків та ряд інших показників для вивчення загальногосподарської кон'юнктури окремих країн і регіонів, а також становища на різноманітних товарних ринках.

Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) видає як невеликі брошури, так і численні обширні спеціальні дослідження, багаточисельні довідники і каталоги. ФАО публікує щорічні огляди про становище з продовольством та у сільському господарстві "The State of Food and Agriculture", в яких дається характеристика стану і перспектив розвитку світового ринку продовольчих товарів. Багато фактичного матеріалу містять статистичні публікації ФАО – наприклад, статистичний щорічник з продовольства і сільського господарства "Yearbook of Food and Agriculture Statistics", у якому наводяться дані про світове виробництво основних видів сільськогосподарської продукції. ФАО видає щомісячний бюлетень з економічної та сільськогосподарської статистики "Monthly Bulletin of Economic and Agriculture Statistics". Загалом регулярно виходять видання з проблем товарних ринків та міжурядових товарних угод – повідомлення з питань окремих видів товарів "Commodity Policy studies", в яких дається оцінка стану і перспектив розвитку ринку відповідних товарів. ФАО видає також велику кількість різноманітних монографій, у яких аналізуються важливі питання світових товарних ринків.

Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) пропонує читачам найрізноманітніші монографії та матеріали досліджень за тематикою своїх товарних комітетів – з питань енергетики і промисловості, туризму, робочої сили, вивчення економічного становища та проблем розвитку, наукових досліджень, сприяння розвитку, технічної допомоги, неторгових операцій тощо. Двічі на рік виходить огляд економічного становища в найбільших країнах світу "Economic Outlook". Служба технічної інформації з продовольства та сільського господарства шість разів на рік публікує свої огляди "Fatix Review". Раз на два місяці виходить і статистичний бюлетень ОЕСР "Statistical Bulletin", у якому наводяться дані стосовно промислового і сільськогосподарського виробництва, населення, заробітної плати, внутрішньої і зовнішньої торгівлі, цін, фінансів, національного доходу країн-членів ОЕСР. Видаються також спеціальні статистичні бюлетені, а також бюлетені, присвячені світовій і регіональній торгівлі основними категоріями товарів. ОЕСР час від часу публікує огляди економічного становища як в Європі загалом, так і в окремих країнах, готує спеціальні періодичні випуски, в яких характеризується стан основних галузей промисловості і товарних ринків, випускає брошури і книжки, в яких висвітлюються результати різноманітних економічних досліджень, подаються огляди стану найважливіших галузей промисловості, сільського господарства, транспорту, торгівлі окремих країн.

Європейський союз (ЄС) у виданні "Official Gazette of the European Communities" детально знайомить широкий загал читачів з матеріалами сесій Асамблей Європейського парламенту, а також зі справами, які розглядає Арбітражний суд ЄС. Як додаток видається "Agricultural Supplement", в якому публікуються ціни на багато видів сільськогосподарських товарів. Виданнями Європейського парламенту є також "Treaties of Rome", "Rules of Procedure of the Parlamentary Conference", "Debates", "Committee Reports-Working Papers", "Monthly Bulletin of Europeaп Documentation", "Progress Reports", "External Relations", "Economic and Financial Effairs", "Periodical Notes and Graphs on the Economics in the Community", "Reports on Overseas Development".

Світова організація торгівлі (СОТ) під назвою "International Trade" щорічно публікує огляди діяльності держав-учасників Угоди з тарифів і торгівлі, розглядає основні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. СОТ видає також щомісячний бюлетень новин міжнародної торгівлі "International Trade News Bulletin", в якому висвітлюються зміни у торговельній політиці, митних тарифах окремих країн, аналізуються торгові угоди.

Випускаються також спеціальні огляди світової торгівлі "Trade International Papers", а також "Trade in Agricultural Products" та "Trade in Tropical Products".

Міжнародний валютний фонд (МВФ) систематично отримує від країн-членів фонду детальну інформацію про золоті і валютні резерви, обсяги матеріального виробництва, величину іноземних інвестицій, національний дохід, індекси цін, курси іноземних валют, заходи у сфері валютного контролю та інше. На основі цієї інформації МВФ здійснює різноманітні дослідження та складає доповіді з валютних та фінансових питань. Фонд видає також щомісячний статистичний бюлетень з валютно-фінансових питань "International Financial Statistics", щорічник платіжних балансів "Balance of Payments Yearbook", щорічник з географічного розподілу міжнародної торгівлі "Direction of International Trade", доповіді про валютні обмеження "Annual Report on Exchange Restriction", низку інших видань.

Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) систематично отримує інформацію від урядів країнчленів про стан економіки, скеровує в країни, що розвиваються, своїх представників для збору додаткової інформації. МБРР публікує щорічні фінансові звіти, тексти угод про кредити і гарантії, звіти спеціальних комісій.

Міжнародна організація праці – МОП ("International Labour Organization") – випускає низку періодичних видань, які висвітлюють різноманітні проблеми, пов'язані з розвитком трудових ресурсів у всьому світі та в окремих країнах. У кожному номері вміщуються бібліографія і статистичні додатки, в яких наводяться дані стосовно зайнятості, безробіття, заробітної плати, тривалості робочого часу, цін на споживчі товари тощо. Двічі на місяць друкується бюлетень "Промисловість і праця" ("Industry and Labour"). Кожні два місяці видається законодавча серія "Legislative Series", де публікуються офіційні тексти найважливіших законів та юридичних постанов з питань праці, які стосуються всіх країн. Щорічно читачі мають нагоду ознайомитися із статистичним довідником з праці "Yearbook of Labour Statistics".

Міжнародна торгова палата – МТП ("International Chamber of Commerce"), що є об'єднанням національних організацій, ділових кіл, зацікавлених у міжнародній торгівлі та підтриманні загальносвітових економічних зв'язків і ділових контактів між окремими державами для забезпечення успішного збуту товарів, з регулярністю один раз на два роки видає довідник про свою та діяльність торгових палат світу "World Yearbook of Chamber of Commerce", щомісячно публікує новини МТП видання "International Chamber of Commerce News".

Надзвичайно важливими і корисними джерелами інформації про товарні ринки є публікації галузевих організацій, спілок та рад. Вони можуть бути міжнародними, регіональними чи національними, публікують різноманітні матеріали за своєю тематикою. Наприклад, міжнародна рада з олова щомісячно видає статистичний збірник. Світова енергетична конференція ("World Power Conference"), що займається технічними і техніко-економічними проблемами енергетики, окрім статистичних збірників щороку видає напрацювання своїх сесій.

Міжнародна дослідницька група з каучуку ("International Rubber Study Group") займається вивченням світового ринку натурального і синтетичного каучуку, випускає щомісячний бюлетень з каучуку.

Міжнародна організація з переробки сільськогосподарських продуктів ("International Commission for Agricultural Industry") досліджує комплекс питань, пов'язаних з переробкою сільськогосподарської сировини рослинного і тваринного походження, щорічно видає близько ста бібліографічних покажчиків з окремих видів продовольчих товарів, публікує щомісячний бюлетень з переробки сільськогосподарських продуктів, а також видає журнал "Міжнародний огляд галузей промисловості з переробки сільськогосподарської сировини".

Контроль за виконанням міжнародної угоди з пшениці ("International Wheat Agreement") здійснює Міжнародна рада з пшениці, до функцій якої входить, зокрема, реєстрація угод, публікація звітності та різноманітної інформації, збирання, обробка і публікація статистичних та інших даних про виробництво і торгівлю пшеницею. Міжнародна рада з пшениці видає щорічний статистичний довідник про міжнародну торгівлю пшеницею "Wheat Year book".

Міжнародна рада з цукру ("International Sugar Agreement") здійснює контроль за виконанням міжнародної угоди з цукру, видає щомісячний статистичний бюлетень "Statistical Bulletin of the Sugar Council", а також статистичний щорічник "Sugar Year book". Вона регулярно розсилає державам-учасникам угоди кон'юнктурні огляди ринку цукру.

Міжнародна рада з чаю ("International Tea Committee") займається збиранням, накопиченням і обробкою кон'юнктурної інформації щодо виробництва та збуту чаю, видає щорічний статистичний бюлетень "Bulletin of Statistics", а також щомісячні статистичні огляди про стан ринку чаю.

Міжнародна організація з какао ("International Cacao Organization" – ICCO) видає щоквартальний бюлетень "Quarterly Bulletin of Cacao Statistics", який вміщує статистичні дані про світове виробництво, переробку, міжнародну торгівлю, ціни, споживання какао. Один раз на місяць виходить "Cacao Newsletter" (ICCO, Лондон) з кон'юнктурними оглядами ринку какао-бобів. Щорічник "Annual Report of International Cacao Organization" пропонує статистичні дані стосовно світового виробництва, переробки, міжнародної торгівлі, цін та інших показників ринку.

Міжнародна комісія з м'яса ("International Meat and Livestock Commission") тричі на рік публікує кон'юнктурні огляди "International Market Survey", в яких висвітлюється становище на світовому ринку м'яса та аналогічному ринку в країнах ЄС.

Національні видання з інформацією про характер та зміни кон'юнктури різноманітних товарних ринків готуються практично в кожній країні низкою спеціалізованих орга-

нізацій та закладів (міністерствами, статистичними комітетами і бюро, галузевими управліннями і департаментами, інститутами економічних досліджень, центральними банками, приватними спеціалізованими фірмами з досліджень та інформаційних послуг, асоціаціями тощо), проте лідерами щодо таких інформаційних видань і послуг залишаються США та Великобританія.

Міністерство торгівлі США видає величезну кількість публікацій, які містять дані про зовнішню торгівлю, світові товарні ринки, провідні фірми-експортери та фірми-імпортери, про стан міжнародних валютно-кредитних відносин. До таких джерел інформації відносять:

- ***"Survey of Current Business"*** – щомісячний бюлетень, у якому вміщуються дані і показники, що характеризують як загальногосподарську кон'юнктуру США, так і становище на окремих товарних ринках.
- ***"Exporters List"*** – перелік американських фірм-експортерів з адресами та характеристикою продукції, яку вони виготовляють.
- ***"Foreign Import List"*** – список імпортерів американських товарів.
- "Credit Information in Foreign Countries" – кредитна інформація про зарубіжні країни; містить відомості про процентні ставки та кредити, які надаються приватними банками і державними установами.
- ***"Major Foreign Market Potential"*** – основні потенційні зарубіжні ринки; публікує інформацію про іноземні кредитні проекти, які б могли мати значення для розширення американського експорту.
- ***"Overseas Market Research"*** – зарубіжні ринкові дослідження; містить стислий зміст наукових розробок маркетингового спрямування, виконаних понад 850 закордонними дослідницькими групами і фірмами.
- ***"Export Mailing List"*** – поштовий експортний бюлетень; пропонує інформацію про закордонні компанії. Інформація згрупована за країнами та видами продукції, що виготовляється поданими компаніями.
- ***"Global Marker Surveys"*** – глобальні огляди ринків; публікується аналіз товарних ринків понад двадцяти промислово розвинених країн світу.
- ***"International Economic Indicators Competitive Trends"*** – бюлетені з даними про економічний розвиток провідних промислово розвинених країн світу, зокрема Франції, ФРН, Італії, Великобританії, Японії, Канади, Нідерландів та ін.
- ***"Foreign Investment Statistics"*** – статистика іноземних інвестицій; висвітлює прямі інвестиції США в інші країни світу і навпаки.

Окрім зазначених джерел інформації, що готуються Міністерством торгівлі США, кон'юнктурно-економічні показники і дані публікують також інші відомчі служби. Наприклад, великий інтерес являють собою публікації Комісії міжнародної торгівлі, Центрального розвідувального управління, Дослідницької служби Конгресу США, товарних бірж, галузевих міністерств.

У Великобританії Центральне статистичне управління випускає щомісячник "Monthly Digest of Statistic", у якому публікуються показники загальногосподарської кон'юнктури. Міністерство торгівлі Великобританії випускає тижневик "Trade and Industry", який містить показники найважливіших галузей промисловості країни.

До найвідоміших і компетентних періодичних видань Великобританії, які вміщують на своїх сторінках різноманітні статті та огляди щодо загальноекономічних проблем тих чи інших країн, інформацію про становище на окремих товарних ринках, відносять: "The Financial Times", "The Economist", "The Banker", "The Economic Journal", "Investor's Chronicle".

Отримати необхідну інформацію про світові товарні ринки можна із зарубіжних галузевих журналів, газет, а також інших спеціалізованих видань. Прикладами таких іноземних джерел інформації можуть бути видання, наведені у наступній таблиці.

Таким чином, використання зарубіжних джерел інформації є необхідною умовою, що визначає достовірність досліджень кон'юнктури світових товарних ринків.

Джерела

1. Горячев А.А. Изучение внешнеторговых рынков. – М.: Международные отношения, 1984. – 311с.
2. Левшин Ф.М. Внешние рынки. – М.: Издательство Всероссийской академии внешней торговли, 1994. – 216с.
3. Левшин Ф.М. Мировой рынок: коньюнктура, цена, маркетинг. – М.: Международные отношения, 1993. – 327с.
4. Ляшенко Г.П., Лазебник Л.Л. Кон'юнктурні дослідження на світових ринках. – Ірпінь: Академія ДНС України, 2003. – 92с.

Таблиця 1

Іноземні спеціалізовані джерела інформації про окремі товарні ринки

№ з/п	Товарний ринок	Спеціалізовані видання
1	2	3
1	Паливно-енергетичний ринок (нафта, нафтопродукти, кам'яне вугілля, електроенергія)	1. ***Energy Prices and Taxes. Paris, International Energy Agency.*** Щоквартально, англійською мовою. 2. ***World Energy Statistics and Balances. Paris, International Energy Agency.*** Щорічно, англійською мовою. 3. ***Energy Statistics Yearbook. N.Y., U.N.*** Щорічно, англійською мовою. 4. ***Energy Monthly Statistics. Bruxelles Eurostat.*** Щомісячно, мовами країн-членів ЄС.

1	2	3
		5. ***International Energy Outlook. Washington, EIA.*** Щорічно, англійською мовою 6. ***European Energy Report. London, Financial Times.*** Двічі на місяць, англійською мовою. 7. ***EC Energy Monthly. London, Financial Times.*** Щомісячно, англійською мовою. 8. ***Monthly Energy Review. Washington, EIA.*** Щомісячно, англійською мовою. 9. ***Japan Petroleum and Energy Trends. Tokyo.*** Щомісячно, англійською мовою. 10. ***OPEC Bulletin. Vienna, OPEC.*** Щомісячно, англійською мовою. 11. ***Arab Oil and Gas Paris.*** Двічі на місяць, англійською та французькою мовами. 12. ***Middle East Economic Survey. Nicosia (Cyprus).*** Щотижнево, англійською мовою. 13. ***Annual Bulletin of Gas Statistlcs for Europe. Geneva, U.N.*** Щорічно, англійською мовою. 14. ***International Gas Report. London. Financial Times.*** Щорічно, англійською мовою.
2.	Мінеральної сировини та металів	Журнали : 1. ***"Steel"*** (США) 2. ***"Metal Week"*** (США) 3. ***"Metal Bulletin"*** (Лондон, Великобританія) 4. ***"World Metal Statistics"*** (Лондон, Великобританія) 5. ***"Stahl und Eigen"*** (ФРН) 6. Газета ***"American Metal Market"*** (США) 7. Щомісячні ***звіти Міжнародного інституту чавуну і сталі, статистичні публікації ЮНКТАД*** та ін.
3.	Зернові культури	1. ***Wheat Situation.*** Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) чотири рази на рік (лютий, травень, серпень, листопад). Містить статистичні дані та оглядову інформацію з виробництва та зовнішньої торгівлі пшеницею США, Канади, Австралії і Аргентини; дані щодо світового виробництва, експорту та імпорту, запасів цього виду зернових у розрізі країн; ціни на ринку США. 2. ***Feed Situation.*** Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) чотири рази на рік. Містить аналогічну інформацію, яку публікує "Wheat Situation" стосовно ринку кормового зерна. 3. ***World Grain Situation Outlook.*** Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) один раз на місяць. Містить огляди кон'юнктурного світового ринку зернових, баланси зернових культур країн Західної Європи, країн ЄС, США у розрізі окремих видів зернових, ціни на пшеницю (FOB, CIF, Роттердам). 4. ***Grains and Oilseeds Review.*** (Оттава, Канада). Видається щомісячно. Містить дані про зернові культури Канади, середньомісячні ціни на зернові на товарних біржах Канади. 5. ***Australia.*** (Мельбурн, Австралія). Видається шість разів на рік. Висвітлює становище на австралійському ринку пшениці. 6. ***Agricultural Outlook.*** Випускається департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) щомісячно, містить оглядові статті і таблиці стосовно поточної кон'юнктури на ринку сільськогосподарських товарів США, інформацію про сільськогосподарське виробництво у світі загалом та в окремих країнах.
4.	Олія та оліємісне насіння	1. ***Fats and Oil Situation.*** Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) чотири рази на рік. Містить різноманітну інформацію про ринок оліємісного насіння та рослинних олій. 2. ***Foreign Agricultural Circular Oilseed and Products.*** Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington) двічі на рік. Публікує інформацію про становище на світовому ринку оліємісних культур.

1	2	3
5.	Цукор	1. ***Sugar***. Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) Два-три рази на рік; подає огляди виробництва цукру у світі загалом та в окремих регіонах і країнах світу. 2. ***Sugar and Sweeter***. Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) один раз на місяць, містить огляди кон'юнктури світового ринку цукру, значний статистичний матеріал, включаючи ціни на цукор та інші підсолоджуючі речовини. 3. ***World Sugar Journal.*** (Лондон, Великобританія). Видається один раз на місяць, містить публікації стосовно становища на світовому ринку цукру, будівництва підприємств цукрової промисловості, статті цукрово-торгових фірм: "Merrill Lynch", "E.D. and F. Man", "C. Czarnikow Ltd.", "Woodhouse Draka and Carey Ltd.", "M. Golodetz and Co. Ltd", "Rudolf Wolff and Co. Ltd".
6.	М'ясо	1. ***Livestock and Meat Situation.*** Видається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) п'ять-шість разів на рік, містить огляди кон'юнктури американського ринку м'яса. 2. ***UK Market Survey of Meat and Livestock commission.*** (Лондон, Великобританія). Видається тричі на рік, містить огляди кон'юнктури ринку м'яса Великобританії. 3. ***Meat Trades Journal. Thomson Magazines Ltd.*** (Лондон, Великобританія). Видається один раз на тиждень, містить різноманітні публікації стосовно ринку м'яса, дані про гуртові ціни на м'ясо у Великобританії.
7.	Кава, чай	1. ***Foreign Agriculture Circular, Coffee.*** Випускається Департаментом сільського господарства США (USDA, Washington D.C.) чотири рази на рік. Публікує інформацію про стан виробництва та експортні ресурси кави у основних країнах-продуцентах, прогнозні оцінки розвитку ринку кави, географічний розподіл імпорту кави у США, кон'юнктурні зміни на ринку кави. 2. ***Annual Coffee Statistics.*** Видається один раз на рік. Містить показники щодо виробництва, споживання, експорту та імпорту розчинної та зеленої кави, інформацію про запаси кави, цінову кон'юнктуру ринку. 3. ***Tea and Coffee Trade Journal Co., New York.*** Видається один раз на місяць. Містить різноманітні матеріали і оглядові статті стосовно окремих проблем ринків чаю і кави, дані про місткість ринку і можливості споживання в окремих країнах, інформацію про нові сорти і марки кави та чаю.

ЗАПРОШУЄ УАМ

14 жовтня 2004 року – *засідання "круглого столу"*

"Легка промисловість України: перспективи в умовах європейської інтеграції"

Організатори:

- Українська асоціація маркетингу,
- Київський національний університет технології та дизайну (КНУТД).

Місце проведення: **конференц-зал КНУТД** (м. Київ, вул. Немировича-Данченко, 2).

Питання до обговорення:

1. Легка промисловість України: питання якості та завдання стандартизації на відповідність світовим стандартам.

2. Міжнародний маркетинг для легкої промисловості: вимоги, сучасний стан в Україні, завдання.

3. Економічна освіта для керівників та фахівців підприємств легкої промисловості України: проблеми і перспективи.

По всім питанням звертайтеся: м. Київ, проспект Перемоги 54\1, кім. 434, 436.
Тел. 38(044) 456 0894, 38(044) 459 6209; E-mail: uma@kneu.kiev.ua